

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

T. 2310 996783, 996782, 996781, E. diaviou@auth.gr, W. <http://www.diaviou.auth.gr>

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

Η Εκκλησία και ο "άλλος" στον βυζαντινό κόσμο

Εισαγωγή

Το Κέντρο Επιμόρφωσης και Διά Βίου Μάθησης (ΚΕΔΙΒΙΜ) του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης (ΑΠΘ) σας καλωσορίζει στο εκπαιδευτικό πρόγραμμα με τίτλο «**Η Εκκλησία και ο "άλλος" στον βυζαντινό κόσμο**», διάρκειας 41 διδακτικών ωρών), το οποίο θα διεξαχθεί κατά το εαρινό εξάμηνο του ακαδ. έτους 2021-2022 με τη **μέθοδο της εξ' αποστάσεως εκπαίδευσης (σύγχρονη)** μέσω της πλατφόρμας **E-learning.auth.gr** και του **Zoom**. **Το Εκπαιδευτικό Πρόγραμμα θα πραγματοποιηθεί από το Τμήμα Βυζαντινής Θεολογίας του Κέντρου Βυζαντινών Ερευνών Α.Π.Θ.**

Επιστημονικά Υπεύθυνος του προγράμματος είναι ο Ηλίας Ευαγγέλου, Καθηγητής Τμήματος Θεολογίας, Θεολογική Σχολή Α.Π.Θ.

Ο Ηλίας Ευαγγέλου σπούδασε Θεολογία και Ιστορία στο Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης. Παρακολούθησε μαθήματα βουλγαρικής και παλαιοσλαβικής γλώσσας και φιλολογίας στο Πανεπιστήμιο «Sv. Kliment Ohridski» της Σόφιας. Τις μεταπτυχιακές του σπουδές τις ολοκλήρωσε στο Τμήμα Θεολογίας του Α.Π.Θ., όπου και υπέβαλε τη Διδακτορική του Διατριβή με θέμα: «Η μετάφραση του Βίου του Βασιλείου του Νέου στα πλαίσια της απόκρυφης βουλγαρικής γραμματείας κατά το 13ο και 14ο αιώνα». Είναι Καθηγητής του Τμήματος Θεολογίας του Α.Π.Θ. με γνωστικό αντικείμενο: «Εκκλησιαστική Γραμματεία και Πνευματικός Βίος των Σλαβικών Λαών».

Τα ερευνητικά του ενδιαφέροντα επικεντρώνονται στη μελέτη της ιστορίας, της γραμματείας και του πολιτισμού του μεσαιωνικού και του νεότερου σλαβικού κόσμου, καθώς και στις επιδράσεις που του άσκησε ο βυζαντινός κόσμος, οι οποίες αποτυπώνονται ανάγλυφα στην ιστορική του διαδρομή και καταγράφονται στις πηγές του.

Έχει οργανώσει και έχει λάβει μέρος σε σειρά συνεδρίων Πανελληνίων και Διεθνών που αφορούν την ιστορία και τον πολιτισμό του σλαβικού κόσμου των Βαλκανίων, καθώς και τις πνευματικές και πολιτισμικές του σχέσεις με τον βυζαντινό κόσμο και έχει εκδώσει σημαντικό αριθμό μελετών (μονογραφίες και άρθρα) που αφορούν την ιστορία και τον πολιτισμό του βαλκανικού κόσμου και ιδιαίτερα των Σλάβων.

Στο πρόγραμμα διδάσκουν:

Δρ. Σουλτάνα Λάμπρου, Αναπλ. Καθηγήτρια Α.Π.Θ.

Η κ. Λάμπρου είναι έγγαμος και μητέρα δύο τέκνων. Γεννήθηκε στη Θεσσαλονίκη.

Εισήχθη το 1984 στο Τμήμα Ποιμαντικής και Κοινωνικής Θεολογίας της Θεολογικής Σχολής του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης (Α.Π.Θ.) διατελώντας, μάλιστα, καθόλα τα έτη των σπουδών της υπότροφος του Ιδρύματος Κρατικών Υποτροφιών (Ι.Κ.Υ.).

Πραγματοποίησε τις μεταπτυχιακές σπουδές της στο ίδιο Τμήμα από όπου έλαβε το Master και το Διδακτορικό της Δίπλωμα με Άριστα.

Συμμετείχε, προσέτι, ως εκπρόσωπος του Μεταπτυχιακού Προγράμματος Σπουδών του Τμήματος Ποιμαντικής και Κοινωνικής Θεολογίας κατά τα έτη 1994 και 1996 στα σεμινάρια του Ορθοδόξου Πατριαρχικού Κέντρου στο Chambésy της Ελβετίας.

Για μία δεκαετία υπηρέτησε ως Επιστημονική Συνεργάτις στο Τμήμα Βυζαντινής Θεολογίας του Κέντρου Βυζαντινών Ερευνών (Κ.Β.Ε.) του Α.Π.Θ.

Το 2003 εξελέγη ομοφώνως στη βαθμίδα της μονίμου Λέκτορος της Θεολογικής Σχολής του Α.Π.Θ.

Το 2013 εξελέγη ομοφώνως στη βαθμίδα της μονίμου Επικούρου Καθηγήτριας

Το 2018 εξελέγη ομοφώνως στη βαθμίδα της Αναπληρώτριας Καθηγήτριας με γνωστικό αντικείμενο «Εκκλησιαστική Γραμματεία από τον 9ο έως τον 15ο αι.» στο Τμήμα Ποιμαντικής και Κοινωνικής Θεολογίας της Θεολογικής Σχολής του Α.Π.Θ.,

Συμμετείχε, επίσης, σε πολλά τοπικά και διεθνή συνέδρια ως εισηγήτρια και ως μέλος των οργανωτικών επιτροπών. Επιπλέον, μετείχε στην επιμέλεια και διόρθωση ποικίλων θεολογικών συγγραμμάτων, καθώς και στην επιμέλεια έκδοσης πρακτικών επιστημονικών συνεδρίων.

Προσέτι, υπήρξε επιστημονική υπεύθυνη κατά τα έτη 2007-2013 στο Ευρωπαϊκό πρόγραμμα ΕΣΠΑ «Integrated plan for the promotion of the joint architectural heritage and the development of religious tourism in the cross border area (Promo Cross)», κατά τα έτη 2010-2013 μέλος της τριμελούς επιτροπής της διδακτορικής εργασίας με τίτλο «Ευθύμιος Β΄ Πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως. Βίος και έργο», η οποία εντασσόταν στο ερευνητικό έργο Ηράκλειτος ΙΙ, το χρηματοδοτούμενο από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο, ΕΣΠΑ, κατά τα έτη 2013-2021 μέλος της επιστημονικής και εκδοτικής ομάδας σε ερευνητικό πρόγραμμα του Πανεπιστημίου Constantine the Philosopher της Nitra της Σλοβακίας με επιστημονικό υπεύθυνο τον καθηγητή της Βυζαντινής Φιλοσοφίας και Πατρολογίας Jan Zozulak, και του ερευνητικού έργου Δράση Γ΄: Ενίσχυση ερευνητικής δραστηριότητας Ανθρωπιστικών Επιστημών: Νεκτάριος Πατριάρχης Ιεροσολύμων (1661-1669). Συλλογή και έκδοση των έργων και των επιστολών του της Επιτροπής Ερευνών του ΑΠΘ.

Δρ. Παναγιώτης Υφαντής, Καθηγητής Α.Π.Θ.

Ο Παναγιώτης Αρ. Υφαντής γεννήθηκε στην Αθήνα το 1966. Σπούδασε Θεολογία (1983-1987) στο Τμήμα Θεολογίας του Ε.Κ.Π.Α. Στη συνέχεια, με υποτροφία από την Ποντιφική Επιτροπή για την προώθηση της ενότητας των χριστιανών (Conseil Pontifical pour la promotion de l' unité des Chrétiens) μετεκπαιδεύθηκε στο μεταπτυχιακό Τμήμα Οικουμενικών Σπουδών «San Nicola» στο Μπάρι της Ιταλίας (1988-1990), με ειδίκευση στην Εκκλησιαστική Ιστορία (βαθμός Summa cum Laude) και εκπόνησε αρχαική έρευνα στα αρχεία της Progradanda Fidei στη Ρώμη (1990-1991). Το 1993 έλαβε το Βραβείο Γραμμάτων και Τεχνών της Ακαδημίας Αθηνών για τη σύνταξη πρωτότυπης ιστορικής μελέτης με θέμα «Η συμβολή της Ιεράς Μονής του Μεγάλου Σπηλαίου των Καλαβρύτων στην εθνική και πνευματική ζωή του Έθνους μέχρι του τέλους του Β΄ Παγκοσμίου Πολέμου». Από το 1995 μέχρι το 2006 εργάστηκε ως θεολόγος καθηγητής στη Μέση Εκπαίδευση και από το 2004 ως το 2006 ως ωρομίσθιος καθηγητής στην Ανώτερη Εκκλησιαστική Ακαδημία Κρήτης. Το 2004 υποστήριξε τη διδακτορική του διατριβή στο Τμήμα Θεολογίας του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης με θέμα «Η θεολογία του Φραγκίσκου της Ασίζης. Ορθόδοξη κριτική προσέγγιση» (βαθμός Άριστα). Τον Σεπτέμβριο του 2006 διορίστηκε Λέκτορας στον Τομέα Εκκλησιαστικής Ιστορίας, Χριστιανικής

Γραμματείας, Αρχαιολογίας και Τέχνης του Τμήματος Θεολογίας του Α.Π.Θ. και τον Αύγουστο του 2010 Επίκουρος Καθηγητής στο ίδιο Τμήμα. Μεταξύ των ερευνητικών του ενδιαφερόντων εντάσσονται η μελέτη του μοναχισμού και της ασκητικής γραμματείας στην Ανατολή και στη Δύση, η συγκριτική σπουδή μεταξύ ορθόδοξης και δυτικής θεολογίας και πνευματικότητας από την εποχή του σχίσματος μέχρι τις μέρες μας, ο εντοπισμός και η ερμηνεία των μοντέλων της χριστιανικής αγιότητας και η εξέλιξή τους στον χώρο και στον χρόνο, η διερεύνηση της σχέσης μεταξύ πολιτισμού και θεολογίας καθώς και οι σύγχρονες τάσεις της δυτικής θεολογικής σκέψης. Έχει συμμετάσχει σε διεθνή επιστημονικά συνέδρια και έχει δημοσιεύσει επιστημονικές μονογραφίες και άρθρα σε συλλογικά έργα καθώς και σε ελληνικά και ιταλικά περιοδικά. Έχει μεταφράσει πηγές του πρώιμου φραγκισκανισμού, επιστημονικά έργα, δοκίμια και λογοτεχνία. Επιπλέον, έχει δημοσιεύσει δύο ποιητικές συλλογές και σκόρπια ποιήματα σε λογοτεχνικά περιοδικά.

Δρ. Δημοσθένης Κακλαμάνος, Επίκ. Καθηγητής Α.Π.Θ.

Ο Δημοσθένης Κακλαμάνος σπούδασε Θεολογία στο Τμήμα Κοινωνικής Θεολογίας της Θεολογικής Σχολής του ΕΚΠΑ, λαμβάνοντας το 2002 το Πτυχίο του με βαθμό «Άριστα». Πραγματοποίησε Μεταπτυχιακές Σπουδές στο Τμήμα Θεολογίας της Θεολογικής Σχολής του ΑΠΘ, από όπου έλαβε το Μεταπτυχιακό Δίπλωμα Ειδίκευσης στη Χριστιανική Γραμματεία – Αγιολογία με βαθμό «Άριστα». Τον Ιούνιο του 2006 υποστήριξε τη διδακτορική του διατριβή στο Τμήμα Ποιμαντικής και Κοινωνικής Θεολογίας της Θεολογικής Σχολής του ΑΠΘ, λαμβάνοντας το βαθμό «Άριστα με διάκριση». Παρακολούθησε σειρά Σεμιναρίων Ελληνικής Παλαιογραφίας, Κριτικής Έκδοσης Κειμένων και Βυζαντινής Φιλολογίας στο Ινστιτούτο Ιστορικών Ερευνών του Εθνικού Ιδρύματος Ερευνών, στο Τμήμα Μεσαιωνικής Φιλολογίας του Κέντρου Βυζαντινών Ερευνών του ΑΠΘ, στο Ιστορικό και Παλαιογραφικό Αρχείο του Μορφωτικού Ιδρύματος Εθνικής Τραπέζης και στο Κέντρο Αγιολογικών Μελετών της Ιεράς Μητροπόλεως Θεσσαλονίκης. Έχει εργασθεί ως επιστημονικός συνεργάτης σε Ερευνητικά Προγράμματα του Ινστιτούτου Ιστορικών Ερευνών του Εθνικού Ιδρύματος Ερευνών, του Κέντρου Βυζαντινών Ερευνών του ΑΠΘ και της Επιτροπής Ερευνών του ΑΠΘ. Τον Μάιο του 2017 εξελέγη στη βαθμίδα του Επίκουρου Καθηγητή στο Τμήμα Κοινωνικής Θεολογίας και Χριστιανικού Πολιτισμού της Θεολογικής Σχολής του ΑΠΘ, με γνωστικό αντικείμενο «Αγιολογία–Υμνολογία». Τα ερευνητικά του ενδιαφέροντα είναι στραμμένα στη μελέτη της Βυζαντινής και Μεταβυζαντινής Αγιολογίας και Υμνογραφίας, στην Παλαιογραφία και καταλογογράφηση αγιολογικών χειρογράφων, στην κριτική έκδοση αγιολογικών και υμνογραφικών κειμένων και στη μελέτη της αγιολογικής και υμνογραφικής παράδοσης του Αγίου Όρους. Είναι διευθυντής του Κέντρου Αγίου Δημητρίου και Αγίου Γρηγορίου του Παλαμά του Τμήματος Κοινωνικής Θεολογίας και Χριστιανικού Πολιτισμού του ΑΠΘ και μέλος της ερευνητικής ομάδας του Ερευνητικού Προγράμματος του Ινστιτούτου Ιστορικών Ερευνών του Εθνικού Ιδρύματος Ερευνών «Αγιολογία της Ύστερης Βυζαντινής Περιόδου». Συνεργάζεται με το Πατριαρχικό Ίδρυμα Πατερικών Μελετών και την Αγιορειτική Εστία για το εκδοτικό τους έργο, ενώ είναι μέλος του Εργαστηρίου Λειτουργικών Μελετών του Τμήματος Ποιμαντικής και Κοινωνικής Θεολογίας της Θεολογικής Σχολής του ΑΠΘ. Έχει συμμετάσχει με εισήγηση σε είκοσι Διεθνή Επιστημονικά Συνέδρια στην Ελλάδα και στο εξωτερικό. Επίσης, έχει δημοσιεύσει 4 μονογραφίες και 15 άρθρα σε έγκριτα επιστημονικά περιοδικά της Ελλάδας και του εξωτερικού.

Δρ. Ευαγγελία Αμοιρίδου, Αναπλ. Καθηγήτρια Α.Π.Θ.

Η κ. Ευαγγελία Αμοιρίδου γεννήθηκε στη Λευκόβρυση Κοζάνης. Σπούδασε Θεολογία στο Α.Π.Θ. Έκανε μεταπτυχιακές σπουδές στον ιστορικό κλάδο της ίδιας Σχολής και στο Ινστιτούτο Βυζαντινών και Νεοελληνικών Σπουδών του Πανεπιστημίου της Βιέννης. Υπηρέτησε ως Επιστημονικός Συνεργάτης του Τμήματος Θεολογίας από το 1981 και, από το 2006 είναι Επίκουρη Καθηγήτρια της Γενικής Εκκλησιαστικής Ιστορίας.

Δρ. Τιμολέων Γαλάνης, Επίκ. Καθηγητής Α.Π.Θ.

Ο Τιμολέων Γαλάνης υπηρετεί ως Επίκουρος Καθηγητής της Παλαιάς Διαθήκης στο Τμήμα Θεολογίας του ΑΠΘ. Σπούδασε Θεολογία στο ΕΚΠΑ, Φιλοσοφία & Παιδαγωγική στην Φιλοσοφική Σχολή του ΑΠΘ και Εβραϊκές Σπουδές (Hauptfach) και Βιβλική Αρχαιολογία (Nebenfach) στο Πανεπιστήμιο του Tübingen, στην Γερμανία. Παρακολούθησε μεταπτυχιακές σπουδές Βιβλικής Ερμηνευτικής και Ελληνιστικής Θρησκείας στο Τμήμα Θεολογίας του Α.Π.Θ. και Κλασικής Αρχαιολογίας και Ανατολικών Σπουδών στο Πανεπιστήμιο του Bochum, καθώς και Εβραϊκές Σπουδές ως

επισκέπτης φοιτητής στο Πανεπιστήμιο του Düsseldorf. Συμμετείχε σε αρχαιολογικές ανασκαφές στην Μέση Ανατολή. Έλαβε μεταπτυχιακό και διδακτορικό δίπλωμα από το Τμήμα Θεολογίας του Α.Π.Θ. με ειδίκευση στην Ερμηνεία της Παλαιάς Διαθήκης με τίτλο “Το Ανεικόνιστο του Θεού και τα Είδωλα”. Εργάστηκε ως εκπαιδευτικός Μέσης Εκπαίδευσης σε σχολεία της Κρήτης και της Αττικής. Έχει διδάξει μαθήματα Ερμηνείας της Παλαιάς Διαθήκης και Βιβλική Αρχαιολογία στην Ανώτατη Εκκλησιαστική Ακαδημία της Αθήνας και στο Τμήμα Θεολογίας του Α.Π.Θ.

Δρ. Άννα Καραμανίδου, Αναπλ. Καθηγήτρια Α.Π.Θ.

Η Άννα Σ. Καραμανίδου σπούδασε την επιστήμη της Θεολογίας στο Α.Π.Θ., όπου έκανε και τις μεταπτυχιακές της Σπουδές.

Από τον Νοέμβριο του 1990 μέχρι το 1998 υπηρέτησε ως Επιστημονική Συνεργάτις στο Τμήμα Βυζαντινής Θεολογίας του Κέντρου Βυζαντινών Ερευνών.

Κατά τα έτη 1991, 1994 και 1996 παρακολούθησε τα καλοκαιρινά Μεταπτυχιακά σεμινάρια στο Ορθόδοξο Πατριαρχικό Κέντρο στο Chambesy.

Ήταν μέλος πολλών Ερευνητικών Προγραμμάτων του Κέντρου Βυζαντινών Ερευνών, του Ευρωπαϊκού Προγράμματος ΕΣΠΑ «Integrated plan for the promotion of the joint architectural heritage and the development of religious tourism in the cross border area (Promo Cross)», στο VEGA No 1/0039/14. του Ερευνητικού Προγράμματος «Themes of Byzantine Philosophy and its Reflection in Slovakia» του Πανεπιστημίου Constantine the Philosopher της Nitra της Σλοβακίας με Επιστημονικό Υπεύθυνο τον καθηγητή της Βυζαντινής Φιλοσοφίας και Πατρολογίας Jan Zozulak και ως Επιστημονική Υπεύθυνη στο Ερευνητικό Πρόγραμμα της Επιτροπής Ερευνών του Α.Π.Θ. με θέμα «Νεκτάριος Πατριάρχης Ιεροσολύμων (1660-1669). Συλλογή και έκδοση των έργων και των επιστολών του».

Εκτός των προπτυχιακών και μεταπτυχιακών μαθημάτων που διδάσκει στο Α.Π.Θ., διδάσκει και σε Πανεπιστήμια του Εξωτερικού, όπως στη Φιλοσοφική Σχολή της Νίτρα και στη Φιλοσοφική Σχολή του Πανεπιστημίου Ca' Foscari της Βενετίας.

Συμμετείχε σε πολλά Διεθνή Συνέδρια (εσωτερικού και εξωτερικού)

Το 2005 διορίστηκε μόνιμος Λέκτορας του Τμήματος Ποιμαντικής και Κοινωνικής Θεολογίας και το έτος 2013 διορίστηκε μόνιμη Επίκουρη Καθηγήτρια του ίδιου τμήματος.

Σήμερα είναι Αναπληρώτρια Καθηγήτρια, από το 2018, του Τμήματος Κοινωνικής Θεολογίας και Χριστιανικού Πολιτισμού του Α.Π.Θ. (αλλαγή ονομασία Τμήματος) και διδάσκει «Εκκλησιαστική Γραμματεία από την Άλωση (1453) μέχρι σήμερα».

Δρ. Κωνσταντίνος Κωτσιόπουλος, Καθηγητής Α.Π.Θ.

Ο κ. Κωνσταντίνος Κωτσιόπουλος είναι Αναπληρωτής Καθηγητής του Τμήματος κοινωνικής Θεολογίας και Χριστιανικού Πολιτισμού με γνωστικό αντικείμενο την Κοινωνιολογία του Χριστιανισμού. Έλαβε το πτυχίο, το μεταπτυχιακό και το διδακτορικό του δίπλωμα από τη Θεολογική Σχολή του ΑΠΘ. Είναι μέλος της Εταιρείας Μακεδονικών Σπουδών, του Ιδρύματος Παιδαγωγικών και Κοινωνικών Εφαρμογών «Απ. Μάρκος», της Ιεράς Μητροπόλεως Κασσανδρείας, του Ιδρύματος Ποιμαντικής Επιμορφώσεως της Εκκλησίας της Ελλάδος (Ι. Αρχιεπισκοπή Αθηνών) και Τακτικός Εισηγητής της Συνοδικής Επιτροπής Πολιτιστικής Ταυτότητας της Ιεράς Συνόδου της Εκκλησίας της Ελλάδος. Συμμετείχε σε πλήθος συνεδρίων στην Ελλάδα και στο εξωτερικό, ενώ το επιστημονικό του έργο περιλαμβάνει δημοσιεύσεις σε συλλογικούς τόμους, επιστημονικά περιοδικά, και μονογραφίες

Δρ. Αθανάσιος Αθανασιάδης, Ε.Δι.Π. Α.Π.Θ.

Ο Αθανάσιος Γ. Αθανασιάδης γεννήθηκε στα Γιαννιτσά Πέλλης. Σπούδασε Θεολογία στο Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο και στη Θεολογική Σχολή Βελιγραδίου. Ενεγράφη στο μεταπτυχιακό πρόγραμμα της Θεολογικής Σχολής του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου όπου αργότερα υπέβαλε τη Διδακτορική του Διατριβή με θέμα: «Η θρησκευτική διάσταση των εθνικών αντιπαραθέσεων στον χώρο των Βαλκανίων. Η περίπτωση της Γιουγκοσλαβίας 1990-1995». Μεταδιδακτορικές σπουδές ολοκλήρωσε στη Θεολογική Σχολή του Πανεπιστημίου του Βελιγραδίου (Σύγχρονη Εκκλησιαστική Ιστορία) με θέμα: «Η ισλαμική διάσταση στην εθνογένεση των μουσουλμάνων της Βοσνίας. Ιστορικές καταβολές και σύγχρονες εξελίξεις» υπό τον καθ. Darko Takanskonić (Φιλολογική Σχολή). Παράλληλα ασχολήθηκε ερευνητικά με τον σχηματισμό στα όρια της πρώην Γιουγκοσλαβίας των εθνικών πολιτικών ταυτοτήτων των επί μέρους Δημοκρατιών της. Το επιστημονικό του πεδίο εστιάζεται στον σλαβικό κόσμο των Βαλκανίων γενικότερα με έμφαση στις αναφορές των βυζαντινών πηγών στη διαμόρφωση του ευρύτερου πολιτιστικού και χριστιανικού περιβάλλοντος των Νοτιοσλάβων.

Έχει λάβει μέρος στο πλαίσιο ακαδημαϊκού Προγράμματος του Πανεπιστημίου Wellesley College of Boston (U.S.A.) σε επιμορφωτικό Σεμινάριο Ιστορίας.

Έχει συμμετάσχει στο Ερευνητικό Πρόγραμμα «Εθνότητες στην π. Γιουγκοσλαβία» του Πανεπιστημίου του Βελιγραδίου υπό τον καθ. Rad. Poronić.

Είναι πτυχιούχος της Σερβικής Γλώσσας του Πανεπιστημίου του Βελιγραδίου (Φιλοσοφική Σχολή Βελιγραδίου-Κέντρο Σερβικής Γλώσσας).

Είναι κάτοχος διπλώματος αγγλικής γλώσσας (LRN).

Είναι μέλος Ε.ΔΙ.Π. του Τμήματος Θεολογίας του Α.Π.Θ. (Τομέας Εκκλησιαστικής Ιστορίας Χριστιανικής Γραμματείας Αρχαιολογίας και Τέχνης) και διδάσκει και στην Εισαγωγική Κατεύθυνση Μουσουλμανικών Σπουδών.

Δρ. Ευάγγελος Πεπές, Επίκ. Καθηγητής Α.Π.Θ.

Ο Επίκ. Καθηγητής Ευάγγελος Π. Πεπές έλαβε το πτυχίο του Τμήματος Ποιμαντικής και Κοινωνικής Θεολογίας της Θεολογικής Σχολής του Α.Π.Θ. με υποτροφία επίδοσης του Ιδρύματος Κρατικών Υποτροφιών. Είναι κάτοχος Μεταπτυχιακού Διπλώματος του ίδιου Τμήματος. Έλαβε Master of Theology by Research του Πανεπιστημίου του Εδιμβούργου ως υπότροφος του Ιδρύματος Κρατικών Υποτροφιών και αναγορεύτηκε διδάκτορας του Τμήματος Ποιμαντικής και Κοινωνικής Θεολογίας του Α.Π.Θ. Εργάστηκε ερευνητικά στο Centre for the Study of Christianity in the Non-Western World της Θεολογικής Σχολής του Πανεπιστημίου του Εδιμβούργου. Διετέλεσε συνεργάτης του Εργαστηρίου Παιδαγωγικής-Χριστιανικής Παιδαγωγικής του Τμήματος Ποιμαντικής και Κοινωνικής Θεολογίας του Α.Π.Θ., συμμετέχοντας στον σχεδιασμό και την υλοποίηση ερευνητικών προγραμμάτων, επιμορφωτικών σεμιναρίων, επιστημονικών συνεδρίων, ημερίδων και διαλέξεων. Από το 2019 είναι Επίκουρος καθηγητής της θεωρίας και της πράξης της Χριστιανικής Παιδαγωγικής και διευθυντής του Εργαστηρίου Παιδαγωγικής-Χριστιανικής Παιδαγωγικής του Τμήματος Ποιμαντικής και Κοινωνικής Θεολογίας του Α.Π.Θ. Τα επιστημονικά του ενδιαφέροντα εντάσσονται στην περιοχή της σχολικής θρησκευτικής αγωγής και της διδακτικής του μαθήματος των Θρησκευτικών. Το συγγραφικό του έργο περιλαμβάνει επιστημονικές μελέτες, κεφάλαια κ.α.

Έναρξη προγράμματος: **14/03/2022**

Λήξη προγράμματος: **30/06/2022**

Διάρκεια: (διδασκτικές ώρες) **41**

Κόστος: **70 €**

Παρέχεται πιστοποιητικό επιμόρφωσης/ ECTS: **NAI (2,5 ECTS)**

Αιτήσεις γίνονται δεκτές από **01/02/2022** έως **03/03/2022**

Στόχος του προγράμματος

Το Πρόγραμμα στοχεύει στην ανάδειξη μιας ιδιαίτερης και πολύ ενδιαφέρουσας πτυχής της ιστορίας και της θεολογίας της βυζαντινής Εκκλησίας που αφορά την αντιμετώπιση του "άλλου", του ξένου.

Όπως είναι γνωστό η Εκκλησία κινήθηκε εξ αρχής έξω και πέρα από κάθε πλαίσιο διαχωρισμού των ανθρώπων. Είναι ιδιαίτερα χαρακτηριστική η θεμελιώδης ρήση του Απ. Πάυλου «*Οὐκ ἔνι Ἰουδαῖος οὐδὲ Ἕλληνας, οὐκ ἔνι δοῦλος οὐδὲ ἐλεύθερος, οὐκ ἔνι ἄρσεν καὶ θῆλυ· πάντες γὰρ ὑμεῖς εἷς ἐστε ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ*». Σε αυτή την προοπτική η Εκκλησία στο Βυζάντιο αντιμετώπισε κάθε ξένο, δηλαδή κάθε άνθρωπο διαφορετικής καταγωγής, θρησκευτικής ή πολιτισμικής ταυτότητας αποδεικνύοντας ότι για την Εκκλησία ο ξένος αποτελεί ευκαιρία συνάντησης και επικοινωνίας και όχι πρόβλημα.

Κατά τη μακράιωνη ιστορία της βυζαντινής αυτοκρατορίας, ωστόσο, πολλοί ξένοι λαοί έκαναν την εμφάνισή τους και ενίοτε εγκαταστάθηκαν εντός της δίνοντας την ευκαιρία στην Εκκλησία να ασχοληθεί μαζί τους εφαρμόζοντας στην πράξη τη θεολογία της.

Αναγκαιότητα προγράμματος

Το πρόγραμμα καλύπτει την ανάγκη της δια βίου εκπαίδευσης, ανταποκρινόμενο στο έντονο ενδιαφέρον πτυχιούχων κυρίως των ανθρωπιστικών και των κοινωνικών επιστημών αλλά όχι μόνο, οι οποίοι επιθυμούν να εισαχθούν στο συγκεκριμένο ερευνητικό πεδίο. Παράλληλα έρχεται να καλύψει και ειδικά ενδιαφέροντα φοιτητών επίσης από τους παραπάνω επιστημονικούς χώρους, που βρίσκονται στα τελευταία εξάμηνα των σπουδών τους ή είναι τελειόφοιτοι και οι οποίοι ενδιαφέρονται να εμβαθύνουν στη μελέτη του βυζαντινού κόσμου για να τον γνωρίσουν καλύτερα και να τον αξιοποιήσουν ερευνητικά. Ιδιαίτερα σήμερα η αντιμετώπιση από την Εκκλησία και τη θεολογία του "άλλου", του ξένου, αποτελεί ακόμα μεγαλύτερη αναγκαιότητα, αν λάβουμε υπόψη μας την προσφυγική και μεταναστευτική κρίση που αντιμετώπισε και αντιμετωπίζει η χώρα μας. Έτσι, η αναζήτηση στο βυζαντινό παρελθόν των μεθόδων με τις οποίες η Εκκλησία και η θεολογία αντιμετώπισαν ανάλογες κρίσεις έχει ιδιαίτερη σημασία για τη εποχή μας.

Μαθησιακά αποτελέσματα

Ολοκληρώνοντας το Εκπαιδευτικό Πρόγραμμα, οι συμμετέχοντες θα μπορούν να:

Οι επιμορφούμενοι μετά την ολοκλήρωση του Προγράμματος θα μπορούν:

Να κατανοήσουν τη θεολογική θέση της Εκκλησίας απέναντι στον "άλλο".

Να κατανοήσουν και να γνωρίσουν τα μέσα και τους τρόπους που αξιοποίησε η βυζαντινή Εκκλησία στην προσπάθειά της να αντιμετωπίσει τον "άλλο" μέσα από συγκεκριμένα και χαρακτηριστικά παραδείγματα από τη μακράιωνη ιστορία της βυζαντινής αυτοκρατορίας.

Να αντιληφθούν τις αναλογίες με τη σημερινή εποχή και τις αντίστοιχες προκλήσεις που αντιμετωπίζει η σύγχρονη Εκκλησία αλλά και η θεολογία της.

Να είναι σε θέση να αξιοποιήσουν την γνώση από το Πρόγραμμα στο επαγγελματικό τους πεδίο, καθώς και στο αντικείμενο της επιστημονικής τους έρευνας.

Σε ποιους απευθύνεται το πρόγραμμα

Το πρόγραμμα απευθύνεται:

Το Πρόγραμμα απευθύνεται σε απόφοιτους και τελειόφοιτους ελληνικών και ξένων πανεπιστημίων, οι οποίοι ενδιαφέρονται να εντάξουν στον γνωστικό τους εξοπλισμό τη παρεχόμενη από το πρόγραμμα ειδική γνώση αναφορικά με την εκκλησιαστική και θεολογική αντιμετώπιση του "άλλου" και να την αξιοποιήσουν είτε στο πεδίο της ακαδημαϊκής τους έρευνας είτε της επαγγελματικής τους απασχόλησης.

Κατηγορίες υποψηφίων που γίνονται δεκτοί/Προαπαιτούμενες γνώσεις/ Κριτήρια επιλογής

Αίτηση συμμετοχής μπορούν να υποβάλουν:

Οι φοιτητές ελληνικών ΑΕΙ που διανύουν τα τελευταία εξάμηνα των σπουδών τους ή τελειόφοιτοι.

Οι κάτοχοι Πτυχίου ΑΕΙ και ΑΤΕΙ της Ελλάδας και του εξωτερικού.

► Απαιτείται Αναλυτική Βαθμολογία από την οποία να προκύπτει ότι ο φοιτητής/φοιτήτρια διανύει τα τελευταία εξάμηνα των σπουδών ή είναι τελειόφοιτος/τελειόφοιτη.

► Απαιτείται Πτυχίο ΑΕΙ ή ΑΤΕΙ εφόσον διαθέτει.

► Πρόσβαση στο Διαδίκτυο.

► Κατοχή προσωπικού e-mail.

► Βασικές γνώσεις χειρισμού ηλεκτρονικών υπολογιστών.

Θα τηρηθεί σειρά προτεραιότητας για την αποδοχή των αιτήσεων.

Μέθοδος υλοποίησης

Το πρόγραμμα θα υλοποιηθεί αποκλειστικά με τη μέθοδο της εξ' αποστάσεως εκπαίδευσης (σύγχρονη διδασκαλία) μέσω της πλατφόρμας [E-learning.auth.gr](https://e-learning.auth.gr) και του [Zoom](https://zoom.us). Επίσης θα διατεθούν στους συμμετέχοντες υλικό προς μελέτη για την εμπέδωση και αφομοίωση των προσφερόμενων γνώσεων.

Εκπαιδευτικό υλικό / Άλλες παροχές

Στους συμμετέχοντες παρέχονται:

1. Οπτικοακουστικό υλικό (διαλέξεις και παρουσιάσεις)
- 2 Σημειώσεις

Δομή εκπαιδευτικού προγράμματος

1. Δρ. Ηλίας Ευαγγέλου, Καθηγητής Α.Π.Θ.

Εισαγωγικό Μάθημα – Ο «άλλος» στον βυζαντινό κόσμο.

2. Δρ. Σουλτάνα Λάμπρου, Αναπλ. Καθηγήτρια Α.Π.Θ.

Η κατάργηση των φυλετικών, γενετικών και πολιτιστικών διακρίσεων στον Απόστολο Παύλο. Ενδεικτική πατερική προσέγγιση

3. Δρ. Παναγιώτης Υφαντής, Καθηγητής Α.Π.Θ.

Ο «άλλος» στις βυζαντινές αγιολογικές πηγές Α.

4. Δρ. Παναγιώτης Υφαντής, Καθηγητής Α.Π.Θ.

Ο «άλλος» στις βυζαντινές αγιολογικές πηγές Β.

5. Δρ. Δημοσθένης Κακλαμάνος, Επίκ. Καθηγητής Α.Π.Θ.

Η εικόνα του "άλλου" στην υμνογραφία της εικονομαχικής περιόδου.

6. Δρ. Ευαγγελία Αμοιρίδου, Αναπλ. Καθηγήτρια Α.Π.Θ.

Η στάση της Εκκλησίας έναντι των αιρετικών. Η αποτύπωσή της στους Κανόνες

7. Δρ. Τιμολέων Γαλάνης, Επίκ. Καθηγητής Α.Π.Θ.

Οι Εβραίοι του βυζαντινού κόσμου (Ρωμανιώτες) Α.

8. Δρ. Τιμολέων Γαλάνης, Επίκ. Καθηγητής Α.Π.Θ.

Οι Εβραίοι του βυζαντινού κόσμου (Ρωμανιώτες) Β.

9. Δρ. Άννα Καραμανίδου, Αναπλ. Καθηγήτρια Α.Π.Θ.

Ματθαίου Καμαριώτη: Θρηνητικός λόγος επί τῆ ἀλώσει τῆς Κωνσταντινουπόλεως. Ὁ βάρβαρος κατακτητής ως ο "άλλος" στο σχέδιο του Θεού για την σωτηρία του Γένους

10. Δρ. Κωνσταντίνος Κωτσιόπουλος, Καθηγητής Α.Π.Θ.

Το Διάταγμα των Μεδιολάνων και ο Θεόδωρος ο Στουδίτης περί του σεβασμού της ετερότητας. Σύγχρονες προεκτάσεις

11. Δρ. Αθανάσιος Αθανασιάδης, Ε.ΔΙ.Π. Α.Π.Θ.

Η αντιμετώπιση του "άλλου" στο Βυζάντιο και η σύγχρονη πραγματικότητα: Μια σύγκριση με την περίπτωση της πρώην Γιουγκοσλαβίας

12. Δρ. Ευάγγελος Πεπές, Επίκ. Καθηγητής Α.Π.Θ.

Αναπαραστάσεις της ετερότητας στη χριστιανική γραμματεία. Παιδαγωγικές προεκτάσεις

13. Δρ. Ηλίας Ευαγγέλου, Καθηγητής Α.Π.Θ.

Η αντιμετώπιση των επήλυδων Σλάβων στη βυζαντινή αυτοκρατορία 6ος – 9ος αι. – Αξιολόγηση Προγράμματος

Υποχρεώσεις εκπαιδευόμενων/Πιστοποιητικό Επιμόρφωσης

Για την επιτυχή ολοκλήρωση του προγράμματος οι συμμετέχοντες θα πρέπει:

Α) Να έχουν παρακολουθήσει το σύνολο των διδακτικών ενότητων. Οι απουσίες δεν μπορούν να υπερβαίνουν το 10 % των προβλεπόμενων ωρών εκπαίδευσης.

Β) Να έχουν ολοκληρώσει με επιτυχία την εξέταση (Το κουίζ θα περιλαμβάνει συνολικά 26 Ερωτήσεις Πολλαπλής Επιλογής και Μελέτης Περίπτωσης. Το κουίζ θα τεθεί υπόψη των επιμορφούμενων μετά το τέλος των διαλέξεων και θα έχει διάρκεια 2 ώρες. Επιτυχής θα θεωρείται η ορθή απάντηση των μισών τουλάχιστον απαντήσεων από τους επιμορφούμενους).

Μετά την επιτυχή ολοκλήρωση του προγράμματος απονέμεται στους συμμετέχοντες Πιστοποιητικό Επιμόρφωσης, το οποίο εκδίδεται από το Κέντρο Επιμόρφωσης και Διά Βίου Μάθησης του ΑΠΘ και υπογράφεται από τον Πρόεδρο του ΚΕΔΙΒΙΜ και τον Επιστημονικά Υπεύθυνο του Προγράμματος.

Στους συμμετέχοντες που παρακολούθησαν αλλά δεν ολοκλήρωσαν το σύνολο του προγράμματος, μπορεί να παρέχεται Βεβαίωση Παρακολούθησης.

Κόστος συμμετοχής/Εκπαιδευτική πολιτική

Το κόστος του Προγράμματος θα ανέλθει στο 70 ευρώ ανά επιμορφούμενο.

Αιτήσεις

Οι ενδιαφερόμενοι/ενδιαφερόμενες υποβάλλουν αίτηση ηλεκτρονικά στην ιστοσελίδα του Κέντρου Επιμόρφωσης και Διά Βίου Μάθησης του ΑΠΘ.

Η Αίτηση πρέπει να συνοδεύεται από τα ακόλουθα δικαιολογητικά, τα οποία μπορείτε να αποστείλετε στο e-mail:

1. Αναλυτική Βαθμολογία (για φοιτητές/φοιτήτριες) ή Αντίγραφο πτυχίου ΑΕΙ ή ΑΤΕΙ της Ελλάδας ή του εξωτερικού.

Επικοινωνία

Για περισσότερες πληροφορίες οι ενδιαφερόμενοι/ες μπορούν να επικοινωνούν με την κ. Παρασκευή Παπαδημητρίου, 6977575133, parparadim@past.auth.gr ή στο 6973217360